

REMISS:
**Modellkoncept för nationell
strategi för standardisering inom
samhällsbyggande 2023**

Samhällsbyggandets
Regelforum

 IQ Samhällsbyggnad

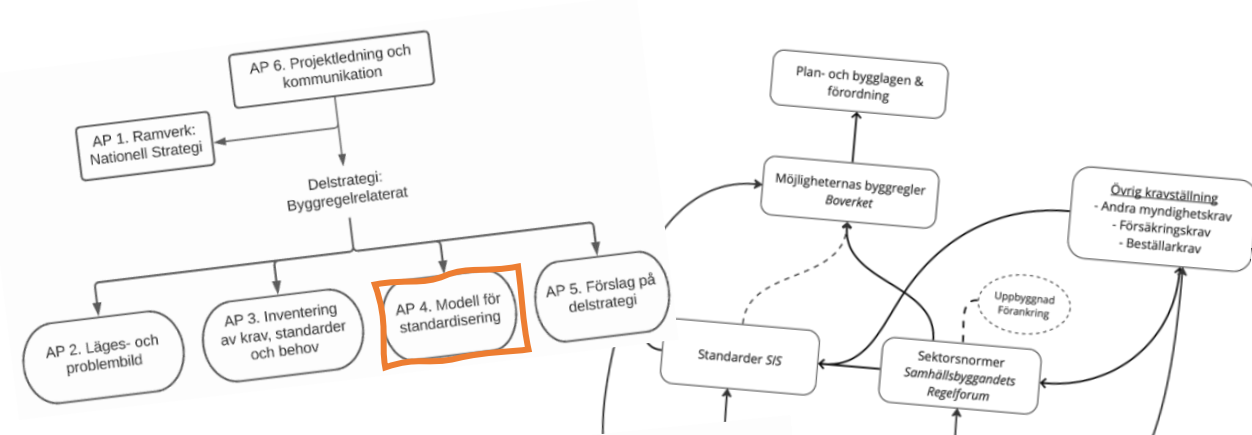
SBUF

Briab

Om remissen

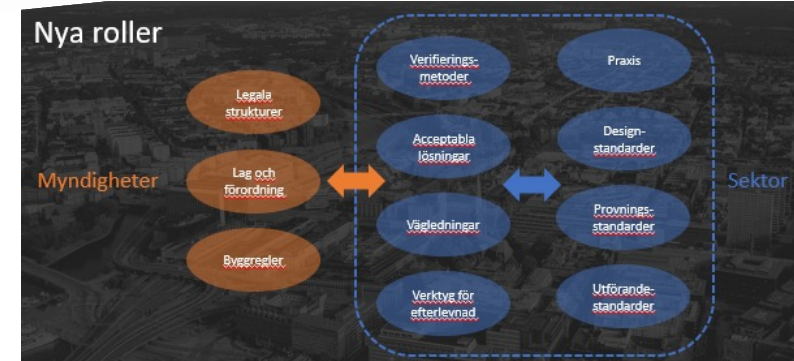
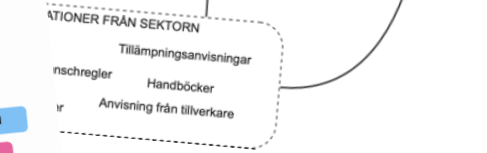
- Remissen ska besvaras senast den 28 februari 2023.
- Använd bifogad mall för remissvaret.
- Remissvaret skickas till lucas.andersson@briab.se.
- Vi önskar remissynpunkter på de delar som finns i huvuddokumentet.
- Den 15:e februari kl 12.00 hålls ett remisswebbinarium där förslaget presenteras och där en frågestund ingår. Mer information kommer på www.iqs.se
- Remissen är den del i framtagandet av *Nationell strategi för standardisering inom samhällsbyggande*, med Samhällsbyggandets Regelforum och IQ Samhällsbyggnad som projektägare och med Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond som största finansiär.

Brandskydd - Möjligheternas byggregler

KRAV	Tekniska krav på byggnaden och ingående produkter utifrån PBL			Andra krav på byggnad & produkt enl PBL	
	byggnaden som en helhet (1)	elektriska byggnadstyp (11)	material och komponent	bedömda egenskaper byggprodukter	dokumentationskrav byggnad
Preciseringsnivå A				CPE CE-märkning Typgodkännande Övrigt	Brandskydds-dokumentation
Preciseringsnivå B	Brandskydd - Möjligheternas byggregler (Boverket)				
Preciseringsnivå C		Br0 & V0, Br0 & BIV			SIS Bygghandlingar
verifieringsmetoder	SS-BBRAD, SS-INSTA 950 & 951	Brandskyddshandboken (LTH)	Klassifikation, produktstandarder	SS-EN 13501	
3. Exempel på tekniska lösningar	Motsvärens dimensionering	Brandskydds- och säkerhets-SPPE-handbook		SF 110 SF Fjg 105	

- Förklaring:
- Möjligheternas byggregler
  - SIS-standard
  - Sektorernorm
  - Övriga lagar och regler
  - Myndighetsregler

Innehåll

1. Modell för sektorsnormer
2. Varför en strategi?
3. Definitioner
4. Intressenter
5. Möjligheternas byggregler och gränsen mot sektorsnormer
6. Krav på sektorsnormer

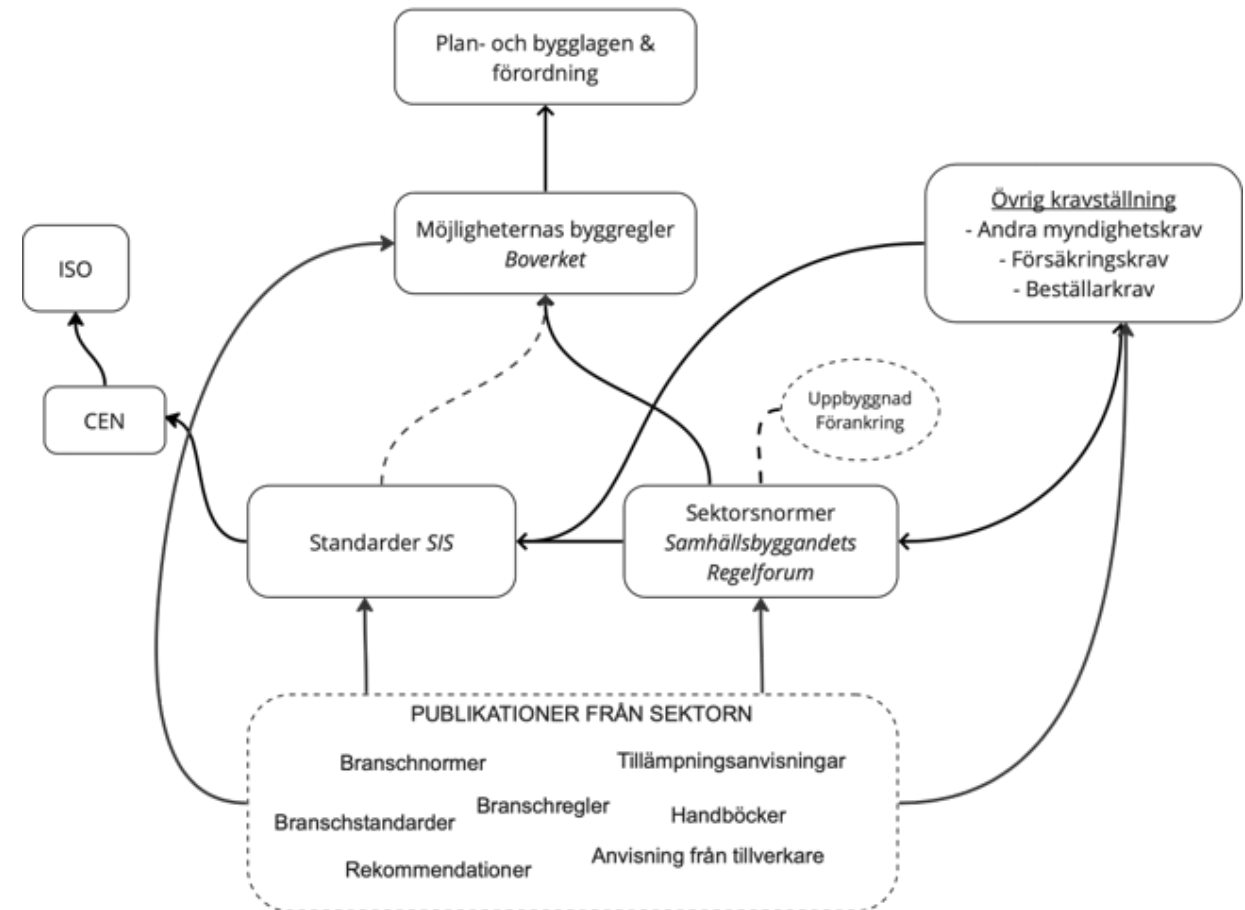
1. MODELL FÖR SEKTORSNORMER

Modell för sektorsnormer, inledning

- Byggsektorn behöver effektivare standardisering vilket aktualiseras genom de nya byggreglerna där större ansvar förväntas av sektorn i takt med att Boverket minskar detaljreglering.
- Med den nationella strategin för standardisering inom samhällsbyggande föreslås en stärkt roll för sektorsframtagna normer.
- Vi önskar med detta konceptförslag remissynpunkter från samhällsbyggnadssektorn så att standardiseringen kan stärkas.

Modell, förslag

- Sektorsnormer införs i systemet med krav på bl.a. transparens, bred förankring, konsekvensutredning och öppen remiss. Önskvärt är att merparten av de publikationer som samhällsbyggnadssektorn har tagit fram/tar fram följer dessa krav.
- Samhällsbyggandets regelforum, eller den de utser, ansvarar för att fastställa ovan angivna krav, att kraven följs upp och vid behov revideras.

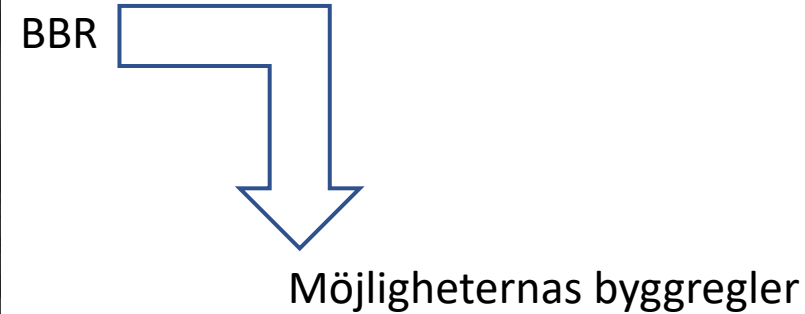
2. VARFÖR EN STRATEGI

Behovet av en standardiseringsstrategi

- Rätt utformade svenska standarder, sektorsnormer samt andra branschöverenskommelser effektiviserar samhällsbyggandet och kan säkerställa kvalitet och förutsägbarhet. Standardisering kan göra det lättare både i upphandling, genomförande och uppföljning av alla de affärsrelationer som hela samhällsbyggandet förutsätter.
- Samhällsbyggnadssektorn har inte utnyttjat standardisering i samma grad som vissa andra sektorer. Det är en av flera anledningar till att vi har höga kostnader för fel, brister och skador.
- Standardisering ska bedrivas så att utveckling och innovation stimuleras vilket kräver principer för hur standarder ses över och hur de vid behov förnyas.
- Standardisering inom samhällsbyggnadssektorn bedrivs idag utan övergripande gemensam planering, ofta av enskilda duktiga experter, och ofta med låg påverkan på europeisk och internationell nivå – det finns en stor potential för förbättring, genom ett samlat och ökat engagemang.
- För att utnyttja standardiseringens möjligheter behövs en gemensam strategi inom sektorn, med principer för prioritering, relationer mellan svensk standard, sektorsnormer och andra branschöverenskommelser, bemanning av kommittéer och grupper, internationellt engagemang, finansiering m.m.
- Boverkets arbete de senaste åren har drivit på behovet av en strategi kopplat till arbetet med Möjligheternas byggregler.

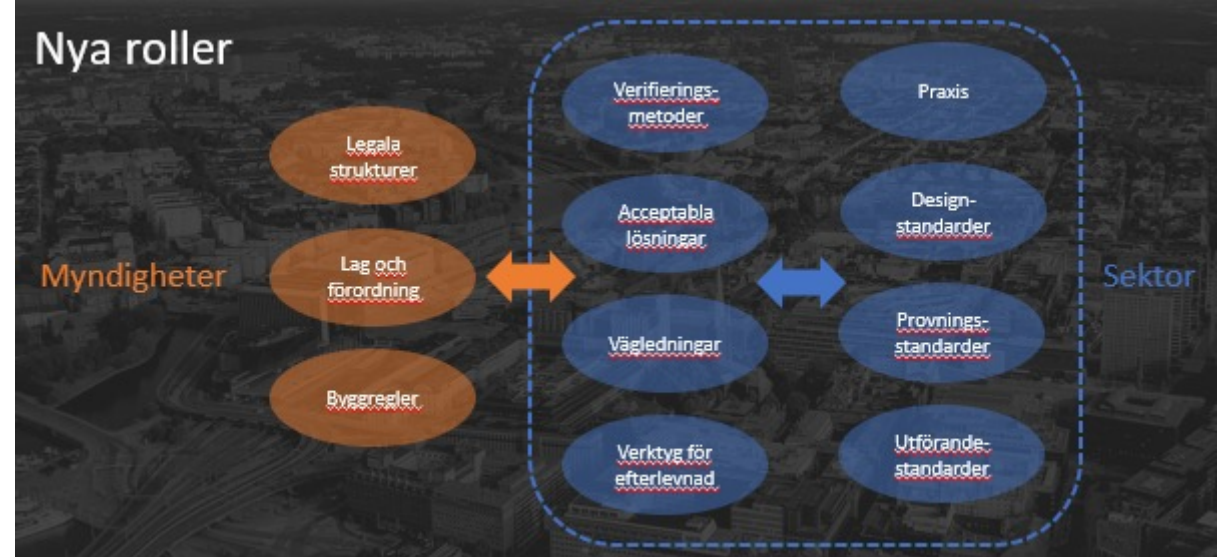

Varför en strategi?

I och med revideringen av byggreglerna sker en förskjutning av ansvar för detaljer, lösningar och verifieringsmetoder till sektorn. Med det ökade ansvaret behöver sektorn ta ett helhetsgrepp och satsa mer på utveckling av publikationer som stödjer tillämpningen och bättre förutsägbarhet.

Sektorsnormer behöver hålla en bra kvalitet, säkerställa att byggregler efterlevs och verka för att gemensamma mål uppnås.

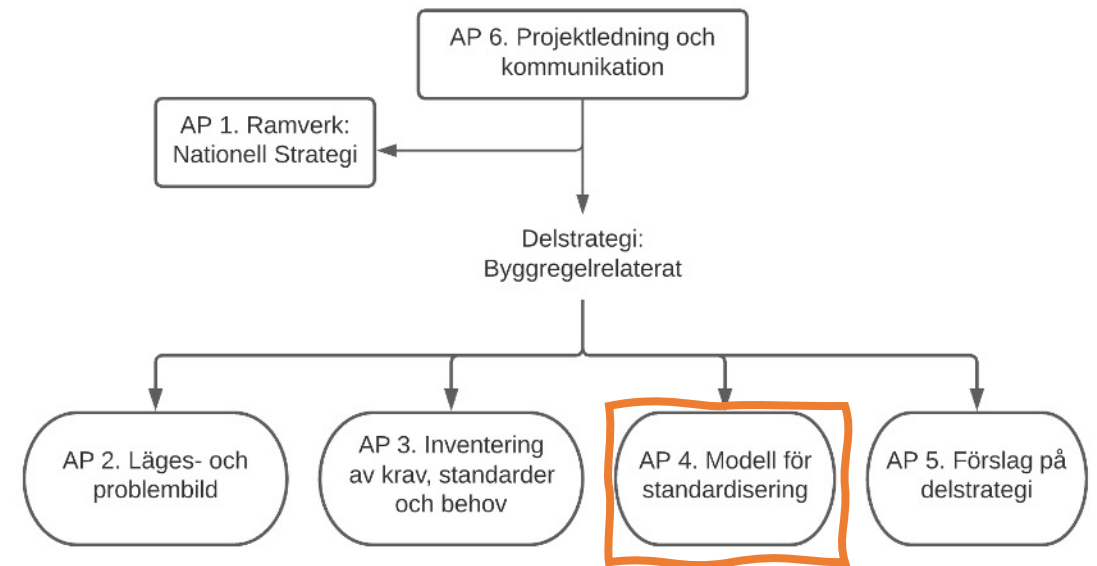

Remissförslaget

- Modellen för standardisering är en del av den nationella strategin för standardisering inom samhällsbyggandet. Remissen är ett förslag på modell för standardisering. I remissen läggs ett stort fokus på de branschöverenskommelser som inte ryms inom svensk standard, sektorsnormer, och som behövs när byggreglerna minskar sin detaljeringsnivå.
- Svensk standard följer etablerade internationella regelverk för framtagning och förvaltning av standarder. Däremot har sektorn t.ex. möjlighet att påverka vilka standarder som tas fram och representativiteten i de tekniska kommittéerna.

Projektet

- Remissen utgör en del av arbetspaket 4 där förslaget på modell tas fram och skickas på remiss.
- Utifrån inkomna remissynpunkter kommer ett förslag på nationell strategi att läggas fram, dels i form av en ramverksstrategi och dels i form av en delstrategi relaterat till byggreglerna.

3. DEFINITIONER

DEFINITIONER

- **Regler** är ett samlingsbegrepp för bestämmelser i lagar, förordningar samt myndigheters föreskrifter och allmänna råd. Alla regler är inte bindande, allmänna råd är rekommendationer för hur man kan eller bör göra för att uppfylla de bindande regler som man måste uppfylla*
- **Myndighetsvägledning** – icke juridiskt bindande informationstext som ges ut av en myndighet. Ej krav på remiss.
- **Svensk standard** är de standarder som ges ut av SIS, SEK och ITS.
- Samhällsbyggnadssektorn ger ut publikationer i form av handböcker, branschstandarder, normer, rekommendationer, vägledningar, tillämpningsanvisningar, branschregler m.fl.

I strategin föreslås den nya formen **sektorsnorm** för de branschöverenskommelser som uppfyller fastställda krav och som är framtagna under gemensamma principer.
  - Inledningsvis, innan preciseringen, används sektorsnorm som ett samlingsbegrepp för ovan angivna i remissen.

4. INTRESSEENTER

INTRESSEENTER

Det finns ett stort antal organisationer*, inom samhällsbyggnadssektorn.

Projektet identifierade 255 stycken, dock är denna lista inte fullständig och den förändras kontinuerligt.

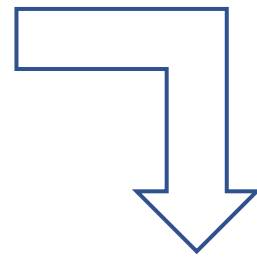
- Av de 255 sorterade projektet ut 84.
- 38 av 84 svarade på de principfrågor om standarder och standardisering samt om förväntningar på Boverket.
- Remisslistan består av de 84 organisationerna*

5. MÖJLIGHETERNAS BYGGREGLER OCH GRÄNSEN MOT SEKTORSNORMER

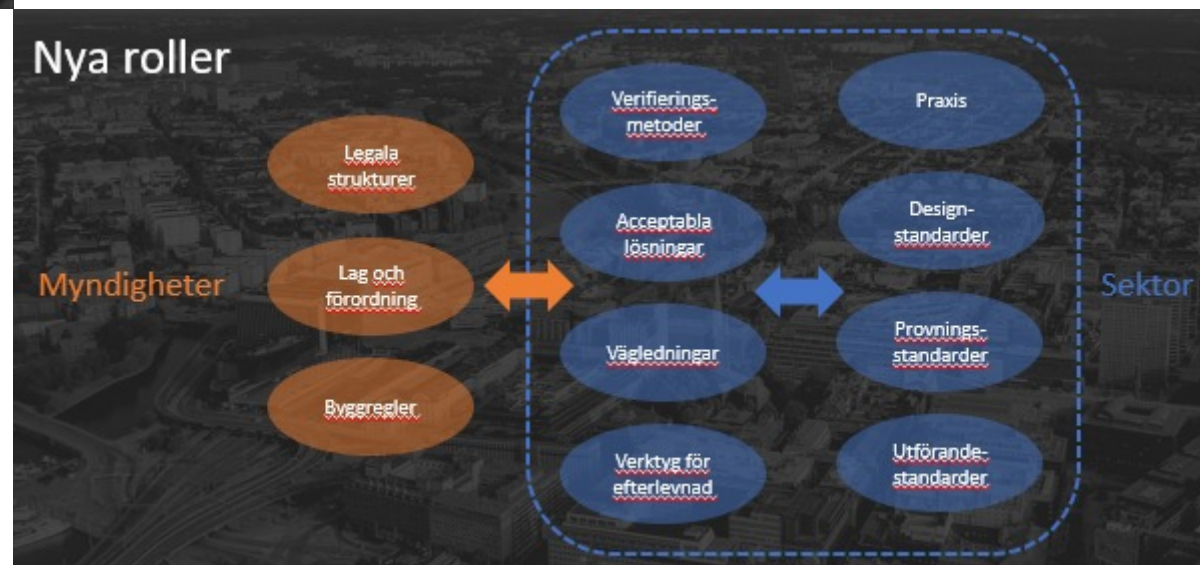
BBR

Möjligheternas byggregler

När samhällsbyggnadssektorn förväntas ta ett större ansvar behöver vi identifiera var behovet och luckorna finns eller uppstår. På kommande sidor finns två exempel på gränsdragningsanalyser av vad som redan finns.

Luckorna visar att det finns behov av sektornormer och att sektorn har en roll att utveckla dessa.

Avfallshantering - Möjligheternas byggregler

		Tekniska krav på byggnaden och ingående produkter utifrån PBL			Andra krav på byggnad & produkt enl PBL			
		A byggnaden som en helhet			B bygg- nads- kompo- nenter	C bygg- nads- mate- rial	bedömda egenskaper bygg- produkter	dokumenta- tionskrav byggnad
		(i) alla bygg- nader	(ii) särskild byggnads- typ	(iii) individuell byggnad				
krav	Preciseringsnivå A	Möjligheternas byggregler						
	Preciseringsnivå B	(Boverket ¹⁾)						
	Preciseringsnivå C	Avfallsförordningen/Natuvårdsverket						
2. Verifikationsmetoder		Handbäcker/vägledning för avfallsverige						
3. Exempel på tekniska lösningar								

Förklaring:

Möjligheternas byggregler

SIS-standard

Sektorsnorm

Övriga lagar och regler

Myndighetsregler

Notera att avfallsförordningen inte är en del av PBL.

Brandskydd - Möjligheternas byggregler

		Tekniska krav på byggnaden och ingående produkter utifrån PBL			Andra krav på byggnad & produkt enl PBL		
		A byggnaden som en helhet			material och komponent	bedömda egenskaper byggprodukter	dokumentationskrav byggnad
		(i) byggnader	(ii) särskild byggnadstyp				
krav	Preciseringsnivå A	Brandskydd - Möjligheternas byggregler (Boverket)			CPR CE-märkning Typgodkännande Övrigt	Brandskydds-dokumentation	
	Preciseringsnivå B						
	Preciseringsnivå C						Br0 & Vk0 Br0 BIV
verifieringsmetoder		SS-BBRAD, SS-INSTA 950 & 951	Klassifikation, produktstandarder		SIS Bygghandlingar		
3. Exempel på tekniska lösningar		Brandskyddshandboken (LTH) Brandsäkra trähus (.) SFPE-handbok	SS-EN 13501	SBF 110 SP Fire 105			
		Motsv förenklad dimensionering					

Förklaring:

Möjligheternas byggregler

SIS-standard

Sektorsnorm

Övriga lagar och regler

Myndighetsregler

Arbetsmiljöverket och MSB har regler inom området byggnadsteknisk brandskydd. Dessa regler utgår dock från arbetsmiljölagen och lagen om skydd mot olyckor, men påverkar brandskyddet i den färdiga byggnaden precis som byggreglerna.

6. KRAV PÅ SEKTORSNORMER

SEKTORSNORM

Det finns ett internationellt regelverk för framtagande och revidering av svensk standard. Detta saknas överlag för andra publikationer som sektorn tar fram, t.ex. branschstandarder, handböcker och vägledningar. Kvaliteten på publikationer är ofta bra men kan variera.

I denna remiss föreslås principer vid framtagande av sektorsnormer för att tillämpare ska känna sig trygga med att normer följer branschöverenskomna principer och att dessa principer efterlevs.

Representativitet

Bakgrund

För att en sektorsnorm inte ska bli för smal, enbart hantera vissa särintressen eller inte tillämpas behövs en bred representativitet i den grupp som tar fram en sektorsnorm.

Det bör finnas en gräns för när ett arbete inte kan starta p.g.a. för svag representativitet.

Det kan vara svårt att nå ut med en förfrågan om deltagande till *alla* som kan vara relevanta för framtagandet för en specifik sektorsnorm. Ett sätt att öka möjligheten att nå ut till alla är genom ett verktyg eller en plats där man kan annonsera start av framtagande eller revidering av sektorsnormer med möjlighet till intresseanmälan.

Förslag

En plattform bör tas fram där upprop kan göras för att säkra deltagande vid framtagande eller revidering av sektorsnormer.

En policy tas fram för representativitet. Vad innebär en god representativitet? Vilka intressenter bör delta o.s.v.?

Vi vill ha tips på hur vi kan säkra upp en god representativitet vid framtagande av sektorsnormer.

Transparens & öppenhet

Bakgrund

Sektorsnormer och svensk standard får ofta kritik för att det saknas transparens och öppenhet framförallt när det avser bakomliggande resonemang och beslutsunderlag. Genom att beskriva detta, motsvarande lagars och förordningars förarbeten eller myndigheternas konsekvensutredningar, skulle innehållet i sektorsnormerna även vara lättare att tolka och fler skulle göra samma tolkning.

Sektorsnormer och svensk standard har ibland förslag och lösningar som innebär långtgående konsekvenser. För att motivera konsekvenserna eller för att avfärda en lösning ska sektorsnormers konsekvenser utredas och publiceras, t.ex. avseende påverkan på miljö, kostnader och effektivisering.

Förslag

Konsekvensutredning eller motsvarande bör tas fram i samband med framtagande eller revidering av sektorsnormer för att:

- motivera vald lösning, vad nyttan är och varför den är relevant,
- beskriva syftet,
- beskriva nollalternativet och alternativet lösningar,
- redovisa konsekvenser (t.ex. klimatavtryck, kostnader, miljöpåverkan, säkerhet och hälsa) för valt alternativ, nollalternativet och eventuellt även för avfärdade lösningar, samt
- redovisa effektivitetsförbättringar med vald lösning.

Kvalitetssäkring

Bakgrund

Eftersom byggreglerna kommer vara mer kvalitativa, utan detaljlösningar eller kvantifierade regler, så ställer det större krav på sektorsnormer att dels beskriva vilken eller vilka paragrafer i byggreglerna som sektorsnormens olika delar uppfyller, dels utreda och redovisa verifieringen av att sektorsnormen uppfyller angivna paragrafer. Detta för att tillämparen av sektorsnormen ska kunna försäkra sig om att vald lösning uppfyller byggreglerna.

Det ska också framgå vilka delar av sektorsnormen som krävs för att uppfylla byggreglerna samt vilka delar som är utöver samhällets miniminivå och därmed egenambition.

Förslag

I sektorsnormen ska det redovisas vilka paragrafer i byggreglerna som uppfylls. I sektorsnormen eller i tillhörande konsekvensutredning ska verifieringen av att vald lösning, metod eller motsvarande uppfyller byggreglerna redovisas.

Samarbete mellan organisationer

Bakgrund

Det finns många olika intressen i samhällsbyggandet. För att säkerställa en samsyn och en gemensam grund bör samarbete med angränsande organisationer ske vid framtagande av sektornormer.

Förslag

Vid framtagande av sektornormer ska samarbete (i referensgrupp eller på annat sätt) med de organisationer som angränsar och överlappar finnas i ett tidigt skede för att säkerställa en bred förankring.

Långsiktighet & praktiskt tillämpbara

Bakgrund

Det finns en del sektorsnormer och svenska standarder som inte tillämpas. Delorsaker är bland annat att de fokuserar på särintressen och inte är praktiskt tillämpbara.

Byggsektorn har ofta kritiserat Boverket för att byggreglerna har reviderats för ofta. Med det i åtanke bör sektorsnormer tas fram dels med lösningar, metoder osv. som håller över tid, dels bör de vara brett förankrade för att minimera behovet av frekventa revideringar.

Att sektorsnormen ska vara praktiskt tillämpbar bygger även på att tillämpningen ska uppfylla byggreglerna och gärna hänvisa tillbaka till vilken eller vilka paragrafer som uppfylls.

Förslag

Sektorsnormer ska vara praktiskt tillämpbara, ha en bred förankring så att sektorsnormen både används och får en långsiktighet.

- Vi vill ha tips på hur man kan mäta eller på annat sätt värdera om en sektorsnorm är praktiskt tillämpbar.

Förankring & remiss

Bakgrund

För att en sektorsnorm ska användas behöver den vara känd och förankrad. Detta uppnås genom en god representativitet i arbetsgruppen, samt via en remiss som är öppen där alla ges möjlighet att lämna kommentarer.

Sektorsnorm som inte har förankrats riskerar att ifrågasättas och kan i praktiken bli betydelselös.

Förslag

Sektorsnormer tas fram i arbetsgrupper med bred representativitet.

Sektorsnormer skickas ut på remiss, där *alla* ges möjlighet att lämna kommentarer.

Verktyg för remisser

Bakgrund

Den organisation som väljer att ta fram en sektorsnorm skickar ofta utkastet på remiss. Dock är det inte så att dessa remisser samlas på ett ställe för den som är intresserad att ta del av alla. Ett verktyg där remisser av sektorsnormer kan publiceras behövs för att säkerställa en bred förankring.

Förslag

Förslaget är att Samhällsbyggandets regelforum* tar fram ett verktyg eller plattform där remisser av sektorsnormer kan läggas upp, och att den organisation eller enskild som är intresserad kan ta del av och besvara remissen.

*antingen att regelforum tar fram verktyget själva eller ger en annan organisation uppdraget

Digitalisering

Bakgrund

Digitalisering är en stor del av samhällsbyggandet men har potential att bli mycket större, vilket t.ex. kan skapa ökad effektivitet och högre kvalitet. För att ta nästa steg i digitaliseringen behöver framtagandet eller revidering av sektorsnormer inkludera digitalisering.

Förslag

Sektorsnormer bör stödja digitalisering, t.ex. genom att möjliggöra en succesiv övergång till maskinläsbara eller maskintolkningsbara normer samt ökad användningen av digitala tvillingar och byggnadsinformationsmodeller (BIM).

Konceptförslaget bör utformas så att den är kompatibel med fortsatt digitalisering av byggregler, standarder och sektorsnormer.

- Vi tar gärna emot förslag på vilka sätt som samhällsbyggnadssektorn kan vara i framkant gällande digitalisering inom detta område.

Uppföljning samt helhet och livscykelperspektiv

Bakgrund

Det finns en del sektorsnormer och svenska standarder som inte tillämpas. Delorsaker är bland annat att de fokuserar på särintressen och inte är praktiskt tillämpbara. Av denna anledning är uppföljning viktigt. Kunskapen behövs inför beslut om

- revidering av
- att upphäva

en sektorsnorm. Uppföljning har även som syfte att sammanställa framgångsfaktorer generellt.

Ett byggnadsverk ska stå under många år. En sektorsnorm behöver därför, även för en sektorsnorm som hanterar en detalj, se till helheten och byggnadsverkets livscykel.

Förslag

Sektorsnormer och deras tillämpning ska följas upp. Erfarenhetsåterföringen ska aggregeras för att kunna tillämpas vid framtagande av nya sektorsnormer. T.ex. att samhällsbyggandets regelforum, eller den organisation som de utser, har som ansvar att sammanställa framgångsfaktorer.

Sektorsnormer ska främja helhetssyn och ett livscykelperspektiv för att säkerställa att byggnadsverk är hållbara: ekonomiskt, ekologiskt och socialt.